Dosar nr. 2-19175/2023
(2-23134580-12-2-19092023)

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

17 ianuarie 2025 **mun. Chişinău**

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)
Instanţa compusă din:
Preşedinte de şedinţă,
Judecător Natalia Mămăligă
Grefier Valentina Perjeru, Corina Braguța, Meșter Maria și Svetlana Pogorlovschi

examinând în şedinţă publică în procedură contencioasă cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Emeliov Maxim împotriva Margaretei Emeliova privind modificarea domiciliului copilului minor,

a c o n s t a t a t :

La 18 septembrie 2023, Emeliov Maxim a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Margaretei Emeliova, intervenienți accesorii Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica, mun. Chișinău și Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Ciocana, mun. Chișinău. A solicitat modificarea domiciliului copilului minor *****, născută la *****, cu tatăl și încasarea în beneficiul său a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 12 noiembrie 2010, a încheiat căsătoria cu Emeliova Margareta, iar la ***** s-a născut fiica *****. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 23 septembrie 2023 căsătoria lor a fost desfăcută și s-a stabilit domiciliul copilului minor *****, cu mama.

A relatat că după desfacerea căsătoriei foștii soți s-au separat, iar în privința vizitelor copilului cu tata a fost stabilit un grafic de întrevedere. La moment Emeliova Margareta s-a recăsătorit și locuiește împreună cu fiica sa ***** și actualul soț. Susține că în timpul vizitelor de întrevedere cu fiica sa a observat tot mai mult schimbări în comportamentul ei. Pe parcursul ultimelor 9 luni copilul se plânge tot mai des pe comportamentul abuziv, agresiv și lipsit de respect din partea mamei și a noului ei soț. A menționat că la momentul actual a acumulat peste 200

de înregistrări audio de discuții telefonice cu copilul, materiale foto și video, informații de la medici (diagnostice, concluzii, prescripții, mențiuni), diferite materiale înregistrate la poliție care confirmă că ambianța în care se află copilul este una defavorabilă. Din discuțiile cu fiica sa, aceasta își exprimă tot mai insistent dorința de a locui cu tatăl său. Relevă că fiica sa declară că dorește să treacă cu traiul cu tatăl, deoarece dacă în primii doi ani de divorț aceasta simțea doar lipsa acestuia și tristețe, acum înțelege foarte bine că în continuare se întâmplă lucruri extrem de distrugătoare pentru ea, pentru sănătatea ei fizică și mentală, pentru formarea caracterului, dezvoltarea personală și intelectuală. A accentuat că în luna februarie 2023 în timpul vizitei specialiștilor din cadrul Direcției pentru protecția drepturilor copilului la domiciliul lui pentru stabilirea unui grafic de întrevederi, la fața locului copilul a fost întrebat de către psiholog cum dorește să se vadă cu tatăl, la care răspunsul a fost că în egală măsură atît cu mama cît și cu tata, însă în rezultat Comisia i-a oferit copilului numai 4 zile din lună să aibă întrevederi cu tatăl său. În circumstanțele redate a solicitat intervenția autorității tutelare pentru evaluarea psihologică a fiicei sale, cît și implicarea specialiștilor din cadrul Centrului psiho-socio-pedagogic pentru a oferi consilierea psihologică a copilului în scopul aprecierii obiective a interacțiunii copil-tată, copil-mamă, dar și oferirea suportului psihologic părinților în vederea gestionării eficiente a relației defectuoase. Însă, mama copilului Emeliova Margareta a ignorat toate mesajele prin care a fost invitată să se prezinte la Centrul psiho-socio-pedagogic.

Consideră că pentru a respecta interesul superior al copilului este oportun determinarea domiciliului copilului minor cu tatăl său, având în vedere că are o abordare mai corectă față de copil, se ocupă de educația, grija și starea de sănătate a fiicei sale. Fiica *****este atașată mai mult de tatăl său, doar lui i se destăinuie cu problemele sale, lui îi comunică toate stările emoționale față de ambianța în care trăiește și comportamentul mamei și a actualului soț față de ea.

A accentuat că la soluționarea problemei stabilirii domiciliului copilului minor, instanța are obligația de a asigura copilului protecția și îngrijirea necesară în vederea asigurării bună a stării sale, ținând seama de drepturile și obligațiile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau alte persoane cărora acesta le-a încredințat în mod legal, și în acest scop va luat măsurile corespunzătoare.

A mai remarcat că interesul superior al minorului reclamă menținerea acestuia cât mai mult timp într-un mediu familial normal și echilibrat în prezența ambilor părinți pentru că riscul ruperii echilibrului sufletesc al acestuia este foarte mare odată cu încredințarea sa unui dintre părinți. De aceea, după separarea părinților menținerea și încurajarea relației copilului cu părintele căruia nu i-a fost încredințat, devine vitală pentru dezvoltarea sa normală.

În şedinţa de judecată, reclamantul Emeliov Maxim și avocatul acestuia Moraru Daniela, împuternicită în baza mandatului*****, au susţinut cererea de chemare în judecată şi au solicitat admiterea acesteia.

Pârâta Emeliova Margareta și avocatul ei Agachi Tatiana, împuternicită în baza mandatului nr.***** din *****, prin referința depusă și în ședința de judecată nu au recunoscut acțiunea și au solicitat respingerea acesteia.

Reprezentantul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica, mun.Chișinău și Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Ciocana, mun.Chișinău, la ședința de judecată nu s-a prezentat. Prin cererea depusă la 3 noiembrie 2021 a solicitat absența sa (f.d.59-60, 180 Vol.I).

Reprezentantul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Botanica, mun.Chișinău, Apostol Taisia, în ședința de judecată a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, apreciind argumentele întru susţinerea pretenţiilor formulate şi ţinând cont de probatoriul administrat şi legislaţia pertinentă, instanţa de judecată ajunge la concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată înaintată de către Emeliov Maxim, reieşind din următoarele considerente.

Conform art. 51 alin. (1), (3) Codul familiei, se consideră copil persoana care nu a atins vîrsta de 18 ani (majoratul). Fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepția cazurilor cînd aceasta contravine intereselor copilului. Copilul are dreptul la educație din partea părinților, la dezvoltarea capacităților intelectuale, la libertatea gândirii şi conștiinței, la apărarea demnității şi onoarei.

În conformitate cu prevederile art.52 alin.(1) din Codul familiei, copilul are dreptul să comunice cu ambii părinţi, cu bunei, fraţii, surorile şi cu celelalte rude. Desfacerea căsătoriei părinţilor, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului. În cazul cînd părinţii au domiciliul separat, copilul are dreptul să comunice cu fiecare dintre ei.

Potrivit art.58 alin.(1) din Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

Instanţa relevă că, conform art.3 alin.(1) din Convenţia internaţională cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituţii publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorităţi administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

În acord cu art.9 al Convenţiei, statele părţi vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinţii săi împotriva voinţei lor, cu excepţia situaţiei în care

autorităţile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare şi în conformitate cu legile şi procedurile aplicabile, ca această separare este necesară, în interesul superior al copilului. O decizie în acest sens poate să fie necesară în anumite cazuri particulare, de exemplu când părinţii trăiesc separat şi când urmează să se ia o hotărâre cu privire la locul de reşedinţă al copilului.

Din materialele cauzei s-a stabilit cert că Emeliov Maxim și Emeliova Margareta, s-au aflat în căsătorie, din care la *****, s-a născut copilul minor comun ***** (f.d.8).

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din ***** a fost desfăcută căsătoria încheiată între Emeliov Maxim și Emeliova Margareta înregistrată la 12 noiembrie 2010 la OSC mun. Chișinău, cu nr.1186 (f.d.9).

Totodată, prin aceiași hotărâre judecătorească, s-a stabilit domiciliul copilului minor *****, născută la *****, cu mama Emeliova Margareta.

Prin decizia Comisiei pentru protecția copilului din cadrul Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Rîșcani, mun.Chișinău nr.6/5 din 1 februarie 2023, la solicitarea tatălui, s-a aprobat graficul de întrevederi pentru copilul **********cu tatăl Emeliov Maxim (f.d.184-185 Vol.I).

În corespundere cu art.63 din Codul familiei, în cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. Dacă un atare acord lipseşte, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa judecătorească, ţinându-se cont de interesele şi părerea copilului (dacă acesta a atins vîrsta de 10 ani). În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi.

Articolul 64 din Codul familiei, stabilește că părintele care locuieşte împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil şi celălalt părinte care locuieşte separat, cu excepţia cazurilor cînd comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică şi psihică. Părinţii au dreptul să încheie un acord privind exercitarea drepturilor părinteşti de către părintele care locuieşte separat de copil. Litigiile apărute se soluţionează de către autoritatea tutelară teritorială, care stabilește un program de întrevederi, iar decizia acesteia poate fi atacată în instanţa judecătorească, care va emite hotărârea respectivă. Părinţii pot, din iniţiativă proprie sau la recomandarea autorităţii tutelare teritoriale, să se adreseze unui mediator pentru soluționarea litigiului. La stabilirea programului de întrevederi se ține cont de ataşamentul

copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, de vârsta copilului și frecventarea studiilor/participarea la activități extrașcolare de către acesta, de calitățile morale ale părinților, de relațiile dintre copil și fiecare părinte, de proximitatea domiciliului părintelui care locuiește separat de copil, astfel încât drepturile părintești să fie exercitate într-un mod echitabil. În cazul în care părintele la domiciliul căruia a fost stabilit domiciliul copilului pleacă temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare, la muncă sau în alte scopuri, iar copilul rămâne în grija altei persoane, părintele care locuiește separat de copil își păstrează dreptul de a vizita copilul conform programului de întrevederi. În cazul în care părintele la domiciliul căruia a fost stabilit domiciliul copilului pleacă în altă localitate din țară sau de peste hotare împreună cu copilul ori lăsând copilul în custodie, acesta asigură comunicarea copilului cu celălalt părinte prin intermediul tehnologiilor informaționale sau prin alte mijloace, precum și posibilitatea vizitării copilului de celălalt părinte. În cazul nerespectării hotărârii instanţei judecătoreşti, la cererea părintelui care locuieşte separat de copil, instanţa judecătorească, ţinând cont de interesele şi opinia copilului, în funcţie de vârsta şi gradul său de maturitate, poate decide transmiterea copilului către acesta. Părinţii care locuiesc separat de copil au dreptul de a primi informaţiile ce se referă la copilul lor de la toate instituţiile educative, curative, de asistenţă socială etc. Comunicarea informaţiei poate fi refuzată dacă comportamentul părintelui prezintă pericol pentru viaţa şi sănătatea copilului. Acest refuz poate fi atacat în instanţa judecătorească.

În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vârsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc).

În conformitate cu art. 54 Codul familiei, copilul are dreptul să-şi exprime opinia la soluționarea în familie a problemelor care îi ating interesele şi să fie 10 audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative. De opinia copilului care a atins vîrsta de 10 ani se va ține cont în mod obligatoriu dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

Astfel, instanţa de judecată desprinde că, criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicaţi copii minori îl reprezintă principiul asigurării şi promovării cu prioritate a interesului superior al copilului. O astfel de concluzie se degajă şi din jurisprudenţa CtEDO, care statuează că un echilibru just trebuie să fie păstrat între interesele copilului şi cele ale părintelui (Olsson *versus* Suedia, hotărârea din 27 noiembrie 1992; Johansen *versus* Norvegia, hotărârea din 7 august 1996; Neulinger şi Shuruk *versus* Elveţia, hotărârea din 6 iulie 2010).

Totodată, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vârsta copilului, calităţile morale

ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc).

În acord cu prevederile art. 63 alin. (3) din Codul familiei, la materialele cauzei este anexat avizul-concluzie*****din 3 noiembrie 2023 al Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica, mun.Chișinău, în care este indicat că Emiliov Maxim dispune de condițiile necesare pentru creșterea, întreținerea, educația și instruirea copilului minor **********(f.d.61-62 Vol.I).

Potrivit avizului-concluzie***** din 6 martie 2024 al Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Ciocana, mun. Chișinău, privind condițiile de trai ale lui Burdilo (*****Margareta), s-a considerat că condițiile sociale și de trai ale acesteia corespund necesităților pentru o dezvoltare armonioasă și eficientă a copilului minor **********(f.d.181-182 Vol.I).

Astfel, din materialul probator rezultă cert că ambii părinți dispun de condiții necesare pentru creșterea și îngrijirea copilului, ambii fiind încadrați în câmpul muncii.

La fel, conform raportului de evaluare psihologică din *****, întocmit de psihologul clinician din cadrul Centrului de asistență și protecție a victimelor și potențialilor victime al traficului de ființe umane, în urma evaluării psihologice, s-a constatat că copilul minor ***** este un copil afectat semnificativ de divorțul părinților și relațiile deficitare dintre aceștia. Minora prezintă semnele caracteristice anxietății de separare față de tată, cu vise recurente, îngrijorare și frică permanentă pentru starea părintelui la care nu are acces, tulburări ale somnului. Starea emoțională a copilului este marcată considerabil de despărțirea de tată, pe care o percepe ca pe o traumă psihologică. Figurei paterne îi este atribuit un rol central în discursul copilei, fetița se raportează la timpul prezent cînd vorbește despre tata și își exprimă deschis dorința de a restabili comunicarea cu el. În raport cu mama, **********își exprimă nemulțumirea legată de interzicerea de a se vedea cu tata, fata fiind atașată deopotrivă de ambii părinți, fapt ce reprezintă o normalitate în cazurile de divorț. Fetița și-ar dori să petreacă timp egal cu părinții. Maxim Emiliov prezintă semne de alienare parentală, fapt ce reprezintă un abuz psihologic asupa fetei, prin acțiuni de denigrare a mamei copilei (f.d.198-204).

În speță, instanței îi revine sarcina de a stabili acel interes superior al copilului, care ar înclina balanța justiției către mamă sau către tată.

Interesul superior al copilului este singurul criteriu după care instanța se călăuzește pentru a decide cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

Pentru a-l determina, trebuie să se țină seama de întregul complex de împrejurări menite să asigure copilului o dezvoltare fizică, morală și intelectuală armonioasă, interesând nu numai posibilitățile materiale ale părinților ci și vârsta copilului, comportarea părinților înainte de separare, gradul de atașament și

preocupare pe care l-au manifestat față de copil, precum și legăturile afective ce s-au stabilit între părinți și copil, între copil și alți membri ai familiei extinse.

Este de reţinut că, tatăl și mama sunt figuri importante de atașament, care au rol decisiv în dezvoltarea emoțională și socială a copilului, atât timp cât calitatea interacțiunilor lor va condiționa calitatea relațiilor sociale. Interesul superior al copilului reclamă menținerea acestuia cât mai mult timp într-un mediu familial normal și echilibrat în prezența ambilor părinți pentru că riscul ruperii echilibrului sufletesc al acestuia este foarte mare odată cu încredințarea sa unuia sau altuia dintre părinți.

De aceea, după separarea părinților menținerea și încurajarea relației copilului cu părintele cu care minorul nu locuiește în mod statornic, devine vitală pentru dezvoltarea sa morală normală.

La caz, este de menţionat că, normele de drept naţional şi internaţional stabilesc că răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine ambilor părinţi, care indiferent de situaţiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului. Or, oricărui copilului îi este recunoscut dreptul la un nivel de viaţă suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală şi socială, iar părinţilor care au în grijă un copil le revine în primul rînd responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

Ghidându-se de principiul interesului superior al copilului, luând în considerare avizele autorității tutelare teritoriale, precum și probele și înscrisurile anexate la materialele cauzei, instanţa de judecată ajunge la concluzia de a respinge pretenția lui Emiliov Maxim împotriva Margaretei *****cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor cu tata, ca neîntemeiată. Or, schimbarea ulterioară a micro-mediului social poate afecta negativ nivelul psihologic și de dezvoltare a minorului.

Instanța reiterează, că la stabilirea domiciliului copilului minor pe lângă afectul și atașamentul acestuia, este necesară și existența premiselor de a crește copilul într-un mediu favorabil, fiind necesară atât latura materială, cât și cea spirituală.

Subsidiar, instanța menţionează că domicilierea fiicei minore cu mama, *****Margareta, nu împiedică reclamantul Emiliov Maxim de a-şi exercita drepturile sale în calitate de tată al copilului, mai ales în contextul existenței orarului de întrevederi cu copilul minor *****Alisa, stabilit prin deciziei Comisiei pentru protecția copilului din cadrul Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Ciocana, mun. Chișinău.

Mai mult ca atît, copilul are dreptul de a menține relații personale și contacte directe cu părinții, rudele, precum și cu alte persoane față de care copilul a dezvoltat legături de atașament.

În conexiunea celor relatate, instanţa notează că responsabilitatea pentru creşterea și dezvoltarea copilului le revine ambilor părinţi, care indiferent de situaţiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă după interesul superior al copilului, iar părinţilor care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităţilor şi a mijloacelor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

La acest capitol este important de menţionat şi faptul că, părţile implicate trebuie să înţeleagă că măsura stabilirii domiciliului copilului cu mama nu trebuie interpretată ca o sancţiune la adresa tatălui, or deşi locul de trai al copilului este determinat la domiciliul mamei *****Margareta, reclamantul Emiliov Maxim nu este lipsit de dreptul său de părinte de a se vedea şi a comunica cu copilul.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudenţa sa, a accentuat că, dreptul părintelui şi al copilului de a se bucura unul de compania celuilalt constituie un element fundamental al vieţii de familie şi este protejat de art. 8 din Convenţie (a se vedea Monory împotriva României şi Ungariei, nr. 71099/01, pct. 70, 5 aprilie 2005, Iosub Caras împotriva României, nr.7198/04, pct. 28-29, 27 iulie 2006).

Așadar, potrivit art.18 (1) din Covenția ONU cu privire la drepturile copilului, statele părți vor depune efeorturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștea trebuie să acționeze, în primul rînd, în interesul suprem al copilului.

Sintetizând circumstanţele reliefate, suprapuse la textele de lege enunţate, instanţa de judecată concluzionează că pretenţiile reclamantului sunt neîntemeiate şi cererea de chemare în judecată înaintată de către Emeliov Maxim împotriva Margaretei Emeliova privind stabilirea cu tata a domiciliului copilului minor *****, născută la *****, urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. art. 236, 238-241 Cod de procedură civilă al Republicii Moldova, instanţa de judecată,-

H O T Ă R Ă Ş T E :

Se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către Emeliov Maxim împotriva Margaretei Emeliova privind stabilirea cu tata a domiciliului copilului minor *****, născută la *****.

Hotărârea este cu drept de atac la Curtea de Apel Chişinău, în termen de 30 zile din momentul pronunţării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Preşedinte de şedinţă,
Judecător Natalia Mămăligă